

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

5.1 สรุปผลการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่องการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศไทยโดยวิธีการโอนมูลค่า มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบจำลอง Meta-regression สำหรับใช้ในการโอนมูลค่าเชิงนันทนาการของพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศไทยโดยการศึกษาี้ได้รวบรวมข้อมูลมูลค่าเชิงนันทนาการทั้งหมดจำนวน 98 มูลค่า ซึ่งมาจากการศึกษาแบบปฐมภูมิทั้งหมดจำนวน 54 งานการศึกษา ประกอบไปด้วยงานการศึกษาจาก Study site ในประเทศไทยจำนวน 24 งาน (39 มูลค่า) และจาก Study site ของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียจำนวน 30 งาน (59 มูลค่า) โดยมุ่งเน้นงานการศึกษาที่ประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยข้อมูลมูลค่าส่วนใหญ่รวบรวมมาได้ส่วนใหญ่มีวิธีการประเมินมูลค่าแบบ CVM รองลงมาคือ วิธี TCM Choice Experiment และ Market Price Methodsตามลำดับงานการศึกษาแบบปฐมภูมิที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่ตีพิมพ์ในลักษณะ Grey literatureคิดเป็นร้อยละ 58 ส่วนใหญ่มาจากประเมินมูลค่าในพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทน้ำเค็มมากกว่าน้ำจืดทางด้านกิจกรรมเชิงนันทนาการ พบว่า มูลค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำที่ประกอบด้วยกิจกรรมค่าน้ำถูกประเมินมูลค่ามากที่สุดมูลค่าเชิงนันทนาการจะมาจากการประเมินโดยนักท่องเที่ยวในประเทศมากกว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศ ขนาดของพื้นที่ชุ่มน้ำที่ใช้เป็น Study site ในการศึกษาี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 119.61 ตารางกิโลเมตร และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยว มีค่าเท่ากับ 1,640.51 ดอลลาร์สหรัฐฯ มูลค่าเชิงนันทนาการที่รวบรวมได้ทั้งหมดจะถูกปรับมูลค่าให้มีหน่วยวัดเดียวกัน คือ หน่วยดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อครั้ง ณ ราคาอ้างอิงปี พ.ศ. 2555 มีค่าเฉลี่ย (Mean) และค่ากลาง (Median)เท่ากับ 76.79 และ 10.44 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อครั้งตามลำดับ

เนื่องจากลักษณะของข้อมูลมูลค่าที่ใช้ศึกษามีลักษณะเป็นลำดับชั้น (Hierarchies) กล่าวคือ ข้อมูลมูลค่าเชิงนันทนาการที่รวบรวมมาได้มาจากหลายงานการศึกษา (ผู้แต่ง) ที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างระหว่างผู้แต่งอาจจะส่งผลต่อความแปรปรวนของมูลค่า จึงจำเป็นต้องทำการทดสอบอิทธิพลของผู้แต่งที่อาจจะมีผลต่อความแปรปรวนของมูลค่าที่ใช้วิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์จะใช้แบบจำลอง

พหุระดับ (Multilevel Modelling) ในการประมาณแบบฟังก์ชันการ โอนมูลค่า และค้นหาขนาดของ ความแปรปรวนที่เกิดขึ้นกับมูลค่าอันเป็นผลมาจากผู้แต่งที่แตกต่างกัน ผลการทดสอบอิทธิพลของผู้ แต่ง (Authorship effect) พบว่า ความแตกต่างระหว่างผู้แต่งมีผลต่อความแปรปรวนของมูลค่าที่ใช้ใน การศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่ามีความแปรปรวนที่เกิดขึ้นกับมูลค่าทั้งหมดเป็นอิทธิพลมาจากผู้ แต่งที่แตกต่างกันประมาณร้อยละ 18 ซึ่งชี้ให้เห็นว่างานการศึกษาการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของ พื้นที่ชุ่มน้ำในอดีตที่ถูกนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ยังคงเป็นวิธีการศึกษาที่มีความเอนเอียง (Biased approach)

ผลการประมาณฟังก์ชันการ โอนมูลค่าด้วยวิธีวิเคราะห์แบบพหุระดับ พบว่า รายได้ต่อเดือนของ นักท่องเที่ยวและขนาดของพื้นที่ชุ่มน้ำมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าเชิงนันทนาการของพื้นที่ชุ่ม น้ำ ขณะที่ตัวแปรวิธีการประเมินมูลค่าพบว่าวิธีการ TCM มีแนวโน้มจะให้มูลค่าความยินดีจ่ายสูงกว่า วิธีประเมินมูลค่ารูปแบบอื่นๆ ในส่วนของตัวแปรกิจกรรมเชิงนันทนาการ พบว่ากิจกรรมล่องเรือมี แนวโน้มจะให้มูลค่าที่ค่อนข้างต่ำ

จากฟังก์ชันการ โอนมูลค่าที่ประมาณ ได้จำเป็นต้องทดสอบความน่าเชื่อถือโดยพิจารณาจากค่าความ คลาดเคลื่อนของการ โอนมูลค่า (Transfer Error) ผลการทดสอบ พบว่า ผลการโอนมูลค่าทั้งวิธี In-sample performance และ Out of sample performance มีค่าความคลาดเคลื่อน ค่อนข้างสูงเมื่อ เปรียบเทียบกับงานการศึกษาก่อนหน้า โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนของการ โอนมูลค่าโดยวิธี In-sample และ Out of sample ประมาณร้อยละ 147 และร้อยละ 94.45 ตามลำดับนอกจากนี้ ยังพบว่า Study site ที่แตกต่างกันกัน จะมีค่าเฉลี่ยของค่าความคลาดเคลื่อนของการ โอนมูลค่าที่แตกต่างกันด้วย โดยจะพบว่าค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างจาก Study site ของประเทศไทยมีค่าความคลาดเคลื่อน ของการ โอนมูลค่าต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างจาก Study site ของประเทศอื่นๆ ในเอเชีย โดยค่าความ คลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่างของประเทศไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 99.97 ขณะที่ค่าความ คลาดเคลื่อนจากตัวอย่างของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชีย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 178.18 ทั้งนี้อาจ เป็นผลมาจากความสอดคล้องและความคล้ายคลึงกันระหว่าง Study site กับ Policy site ซึ่งหลายงาน การศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่าถ้า Study site และ Policy site มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมากจะทำให้ความ คลาดเคลื่อนของการ โอนมูลค่าต่ำ และนอกจากนี้ ผลการโอนมูลค่าภายในประเทศ (In state) จะมีความคลาดเคลื่อนของการ โอนมูลค่าที่ต่ำกว่าการ โอนมูลค่าระหว่างประเทศ (Across-state) อีกด้วย

จากการเปรียบเทียบผลการ โอนมูลค่ากับงานการศึกษาก่อนหน้า พบว่า ผลการโอน มูลค่าจากการศึกษานี้มีค่าความคลาดเคลื่อนสูง โดยเปรียบเทียบ ทั้งนี้ความคลาดเคลื่อนของการ โอน มูลค่าที่เกิดขึ้นจากการศึกษานี้ อาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ (1) คุณภาพของงาน

การศึกษาที่ใช้ส่วนใหญ่ไม่ใช่งานการศึกษาที่มาจากบทความเชิงวิชาการ (Academic journal) ที่มีการตีพิมพ์และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางแต่มีลักษณะเป็น Grey literature และ (2) งานการศึกษาปฐมภูมิที่ใช้ส่วนใหญ่มีข้อมูลที่เป็นในการวิเคราะห์ Meta-regression ไม่เพียงพอ ข้อมูลบางตัวแปรจึงต้องใช้ค่าประมาณจากแหล่งข้อมูลอื่น

สำหรับการประเมินมูลค่าความยินดีจะจ่ายเชิงนันทนาการของพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศไทยโดยรวมจากฟังก์ชันการโอนมูลค่าพบว่ามูลค่าเชิงนันทนาการอยู่ระหว่าง 8.97- 60.72 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อครั้งหรือประมาณ 278.63-1,887.30 บาทต่อคนต่อครั้งนอกจากนี้ยังได้ประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญของประเทศไทย 2 แห่ง คือ พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติห้วยเกะอ่างทอง จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีมูลค่าเชิงนันทนาการประมาณ 1,423.78 บาทต่อคนต่อครั้ง คิดเป็นมูลค่าประมาณ 147 ล้านบาทต่อปี และเกาะระ เกาะพระทองจังหวัดพังงามีมูลค่าเชิงนันทนาการประมาณ 1550.40 บาทต่อคนต่อครั้ง คิดเป็นมูลค่าประมาณ 32 ล้านบาทต่อปี ทั้งนี้มูลค่าจะมีค่ามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับรายได้นักท่องเที่ยว ขนาดพื้นที่ชุ่มน้ำ กิจกรรมเชิงนันทนาการ และรูปแบบวิธีที่จะใช้ประเมินมูลค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำแต่ละแห่ง และการประเมินมูลค่าผ่านฟังก์ชันการโอนมูลค่าจากการศึกษานี้มีแนวโน้มจะให้มูลค่าที่ประเมินต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งผู้นำผลการศึกษาไปใช้พึงตระหนักถึงข้อจำกัดนี้ด้วย

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

ผลการโอนมูลค่าจากฟังก์ชันการโอนมูลค่าที่ประมาณได้ มีค่าความคลาดเคลื่อนโดยเปรียบเทียบกับก่อนข้างสูง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อความสมเหตุสมผลและความน่าเชื่อถือของการนำผลการโอนมูลค่าไปประยุกต์ใช้ โดยในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้พยายามชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่มาของความคลาดเคลื่อนของการโอนมูลค่า เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษารังต่อไปและในการศึกษารังนี้ยังมีข้อจำกัดและอุปสรรคของการประยุกต์ใช้วิธีการโอนมูลค่าสำหรับการประเมินมูลค่าพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย 3 ประการหลัก ดังนี้

5.2.1 ข้อมูลจากงานที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนจำกัดและให้ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ไม่เพียงพอ งานการศึกษาการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการของพื้นที่ชุ่มน้ำของไทยและภูมิภาคเอเชียส่วนใหญ่ยังให้ข้อมูลที่จำเป็นไม่เพียงพอ โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ เช่น ขนาดพื้นที่ชุ่มน้ำ กิจกรรมเชิงนันทนาการ สภาพภูมิอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นต้น ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง เช่น รายได้ การศึกษา เพศ อายุ เป็นต้น ซึ่งการที่ข้อมูลมีจำกัดและไม่เพียงพอนี้จะไปนำไปสู่ความคลาดเคลื่อนของการโอนมูลค่า และเป็นสาเหตุให้ต้องตัดตัวแปรที่

น่าสนใจ เช่น เพศ อายุนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวทดแทน เป็นต้น ออกไปจากแบบจำลอง Meta-regression ส่งผลทำให้ความถูกต้องทางทฤษฎีและความสมเหตุสมผลในการ โอนมูลค่าลดลง

5.2.2 การใช้ตัวแปรหุ่น (Dummy variables) เป็นตัวแทนในการวิเคราะห์ลักษณะต่างๆ ของพื้นที่ชุ่มน้ำ เช่น ประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetland types) และกิจกรรมเชิงนันทนาการในพื้นที่ชุ่มน้ำ (Recreational activities) ไม่สามารถบ่งชี้ความแปรปรวนที่เกิดขึ้นจากลักษณะเหล่านี้ได้อย่างแท้จริง ซึ่งอาจจะเป็นผลทำให้ความแม่นยำและความสมเหตุสมผลของการ โอนมูลค่าผ่าน Meta-regression ลดลงนอกจากนี้ McConnell (1992) กล่าวว่า การประเมินมูลค่าด้วยวิธีการการ โอนมูลค่ามีลักษณะเป็นศิลปศาสตร์มากกว่าวิทยาศาสตร์ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ยากที่จะกำหนดระเบียบวิธีการศึกษาขึ้นมาอย่างแน่ชัดเพื่อทำการ โอนมูลค่า เพราะทฤษฎีการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องประเมินตามคุณลักษณะที่เป็นจริงของสิ่งแวดล้อมนั้น ซึ่งบางครั้งจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณของผู้วิจัยประกอบการ ออกแบบการวิจัย

5.2.3 เป็นการยากที่จะระบุว่ากิจกรรมเชิงนันทนาการที่สำคัญของแต่ละ Study site และพื้นที่ชุ่มน้ำแห่งหนึ่งอาจจะมีการใช้ประโยชน์หลายด้าน จึงเป็นการยากที่จะระบุพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในเชิง นันทนาการอย่างแท้จริงซึ่งอาจจะเป็นผลทำให้ความแม่นยำของการ โอนมูลค่าผ่าน Meta-regression ลดลงด้วยเช่นกัน

แม้ว่าวิธีการประเมินมูลค่าแบบทฤษฎี หรือการ โอนมูลค่า จะมีข้อจำกัดและข้อควรระมัดระวังในการ การศึกษาค่อนข้างสูง แต่ก็ยังคงเป็นอีกทางเลือกที่ช่วยคลายข้อจำกัดต่างๆ ของการใช้วิธีการประเมินมูลค่าแบบปฐมภูมิ เพราะบางครั้งอาจมีความจำเป็นต้องทำการประเมินมูลค่าสิ่งแวดล้อมในบางพื้นที่ ไม่อาจเข้าไปทำการประเมินมูลค่าได้โดยตรง และในบางกรณีหน่วยงานที่มีความต้องการใช้ข้อมูลมูลค่าอย่างเร่งด่วน เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างทันท่วงที การมีงบประมาณที่จำกัด และตอบสนองต่อความต้องการใช้ข้อมูลมูลค่าสิ่งแวดล้อมที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะ พบว่าการประเมินด้วยวิธีการแบบทฤษฎี เป็นอีกทางเลือกที่เหมาะสมในการนำไปประยุกต์ใช้ใน กรณีต่างๆ ข้างต้น เพื่อเป็นการพิจารณาถึงประสิทธิภาพของผลการ โอนมูลค่า สามารถพิจารณาได้จาก ปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1) การศึกษาการ โอนมูลค่าตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสอดคล้องระหว่างสิ่งแวดล้อมที่ต้องการ ประเมิน (Policy site) และสิ่งแวดล้อมที่จะ โอนมูลค่า (Study site) ซึ่งในการศึกษานี้ได้ยืนยันให้เห็น ถึงความสำคัญของความสอดคล้องระหว่าง Policy site และ Study site ว่ามีผลต่อค่าความเคลื่อนไหวของ การ โอนมูลค่า นั่นคือ ยิ่ง Study site และ Policy site มีความคล้ายคลึงกันมาก ความคลาดเคลื่อนของ การ โอนมูลค่ามีแนวโน้มที่จะมีค่าต่ำ

2) การใช้แบบจำลองที่มีตัวแปรอิสระสอดคล้องกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ ต้องประกอบไปด้วยกลุ่มตัวแปรที่เป็นเงื่อนไขกำหนดความยินดีจ่ายหรือยินดีรับ แต่เนื่องจากการประเมินมูลค่าแบบทฤษฎีอาจจะมีข้อจำกัดด้านข้อมูล ทำให้การคัดเลือกตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองถูกจำกัดตามไปด้วย อย่างไรก็ตามควรมีตัวแปรที่เป็นปัจจัยกำหนดมูลค่าในแบบจำลองที่ศึกษา เช่น ตัวแปรรายได้ ตัวแปรสินทรัพย์ทดแทน ตัวแปรปริมาณหรือคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีความสอดคล้องกับทางทฤษฎีอรรถประโยชน์ หรือเรียกว่า Strong Structural Utility Theoretic (SSUT) approach¹⁴ นำไปสู่ถูกต้องของผลการโอนมูลค่าและถูกต้องตามหลักทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์มากขึ้น

หากการศึกษาการโอนมูลค่าเป็นตั้งอยู่บนพื้นฐานต่างๆ ข้างต้น จะสามารถยอมรับผลการโอนมูลค่าในแง่ความสมเหตุสมผลที่เกิดจากวิธีการศึกษาที่เหมาะสมได้ระดับหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการพิจารณาผลการโอนมูลค่าโดยพิจารณาเฉพาะค่าความคลาดเคลื่อนของการโอนมูลค่า (Transfer error) อาจจะไม่เป็นการยืนยันผลการโอนมูลค่าได้อย่างดีที่สุด เพราะเป็นการพิจารณาผลการโอนมูลค่าเพียงบางส่วนเท่านั้น ประกอบกับยังไม่มีเกณฑ์กำหนดอย่างตายตัวสำหรับระดับความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับผลได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของงานที่ศึกษาพื้นที่ศึกษา และวิจรรณญาณของผู้วิจัยเพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการวัดผล อาจมีความจำเป็นต้องพิจารณาหาวิธีการวัดผลการโอนมูลค่าด้วยวิธีอื่นๆ ร่วมด้วย เช่นการวิเคราะห์ช่วงของข้อมูล (Range of value) การวิเคราะห์การกระจายของข้อมูล (Distribution of value) และการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensibility analysis) เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจนำผลการโอนมูลค่าไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เพื่อเป็นการปรับปรุงและพัฒนาผลการโอนมูลค่าให้มีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนะทางในการศึกษาการประเมินมูลค่าด้วยวิธีการโอนมูลค่าเชิงนันทนาการของพื้นที่ชุ่มน้ำในโอกาสต่อไป ดังนี้

- 1) ควรคัดเลือกงานการศึกษาปฐมภูมิที่มีคุณภาพสูง ซึ่งเป็นงานการศึกษาวิธีการประเมินมูลค่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ และมีข้อมูลและรายละเอียดที่จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์เพียงพอเพื่อนำไปสู่การพิจารณาเพิ่มตัวแปรอิสระและความถูกต้องของผลการโอนมูลค่า

¹⁴บทที่ 2 หน้าที่ 21

2) ควรพิจารณาเพิ่มเติมตัวแปรทางเศรษฐศาสตร์ที่เป็นปัจจัยกำหนดความยินดีจะจ่ายเงินนันทนาการของนักท่องเที่ยวเช่น อายุนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวทดแทน (Substitute site) เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์มากยิ่งขึ้น

3) ควรคัดเลือกใช้งานการศึกษาปฐมภูมิจาก Study site ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับ Policy site มากที่สุดซึ่งอาจจะช่วยควบคุมความแปรปรวนที่อาจเกิดขึ้นจากพื้นที่ศึกษาที่แตกต่างกันได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้ค่าความคลาดเคลื่อนของการโอนมูลค่าลดลง

4) ควรมีการแบ่งแยกตัวแปรให้มีความละเอียดมากขึ้น ยกตัวอย่างวิธีการ CVM สามารถแบ่งย่อยเป็น CVM ประเภทคำถามปลายเปิด (Opened-end) และ CVM ประเภทคำถามปลายปิด (Closed-end) หรือแยกย่อยถึงวิธีการที่ใช้ เช่น Dichotomous choice, Payment card, Bidding game เป็นต้น หรือ วิธี TCM สามารถแยกย่อยเป็น ITCM และ ZTCM เป็นต้น เนื่องจากแต่ละวิธีมีรายละเอียดการประเมินมูลค่าที่แตกต่างกัน การแยกตัวแปรควบคุมดังกล่าวอาจทำให้ได้ผลการศึกษาที่มีความละเอียดและสมเหตุสมผลมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอเพิ่มเติมไปยังงานการศึกษาการประเมินมูลค่าแบบปฐมภูมิในอนาคต ควรมีการนำเสนอรายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลลักษณะทางกายภาพและการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ประเมินรายละเอียดของวิธีการศึกษา ตลอดจนลักษณะของผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ประเมิน เป็นต้น ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการนำผลการศึกษาแบบปฐมภูมิไปต่อยอดเพื่อทำการประเมินมูลค่าโดยวิธีการโอนมูลค่าซึ่งจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากงานการศึกษาแบบปฐมภูมิที่ประเมินมูลค่าไว้แล้ว และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการประเมินมูลค่าโดยวิธีการโอนมูลค่าในอนาคตอีกด้วย กล่าวคือ เมื่อมีข้อมูลต่างๆ มากขึ้น จะสามารถกำหนดตัวแปรที่เป็นปัจจัยกำหนดมูลค่าของสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความสมเหตุสมผลและความน่าเชื่อถือของผลการโอนมูลค่าอีกด้วย

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษา สามารถนำข้อมูลต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ เพื่อประกอบการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในมิติต่างๆ ดังนี้

1) ใช้เป็นข้อมูลในประกอบการพิจารณาการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ เนื่องจากในบางกรณีหน่วยงานอาจมีความต้องการใช้ข้อมูลมูลค่าเพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างเร่งด่วน เช่น มีการเปลี่ยนแปลงปริมาณหรือคุณภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำที่ยังไม่ได้ประเมินมูลค่า ทำให้ไม่สามารถทราบถึงมูลค่าที่แท้จริงของพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งผลการศึกษานี้อาจจะมีประโยชน์ในแง่การนำตัวเลขมูลค่าในรูปแบบตัว

เงินที่ประมาณได้ ไปใช้ในประกอบการวิเคราะห์ต้นทุนผลประโยชน์ (Cost-Benefit Analysis) โดยมูลค่าเชิงนันทนาการของพื้นที่ชุ่มน้ำไทยที่คำนวณได้อยู่ในช่วงประมาณ 278.63-1,887.30 บาทต่อคนต่อครั้งซึ่งหน่วยงานที่ต้องการใช้ข้อมูลอย่างเร่งด่วน อาจนำเอามูลค่าดังกล่าวไปใช้ประมาณมูลค่าคร่าวๆ ของพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งจะสะท้อนถึงประโยชน์ของพื้นที่ชุ่มน้ำในรูปตัวเงิน สามารถนำไปเปรียบเทียบกับต้นทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชุ่มน้ำได้ทำให้การตัดสินใจในโครงการนั้นๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้ข้อมูลพึงระมัดระวังการนำผลมูลค่าที่ได้ไปประยุกต์ใช้ เนื่องจากการผลการศึกษาพบว่าความคลาดเคลื่อนของการโอนมูลค่ามีค่าค่อนข้างสูงโดยเปรียบเทียบ และมูลค่าดังกล่าวเป็นการประเมินมูลค่าในภาพรวมของพื้นที่ชุ่มน้ำไทย ไม่ได้เจาะจงเฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ดังนั้น ควรพิจารณาข้อมูลจากหลายๆ แหล่งประกอบการตัดสินใจ เช่น การขอคำปรึกษาและวิจารณ์จากผู้เชี่ยวชาญในการยอมรับผลการโอนมูลค่าตลอดจนพิจารณาถึงปัจจัยเฉพาะด้านพื้นที่ของพื้นที่ที่ต้องการประเมิน เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ชุ่มน้ำ ประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำ ลักษณะการใช้ประโยชน์ เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องสมเหตุสมผล และสะท้อนมูลค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำแห่งนั้นได้ดียิ่งขึ้น

2) ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนดค่าธรรมเนียมในการเข้าใช้ประโยชน์ (User fee) ในการเข้าเที่ยวชมและทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ในพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อเป็นแนวทางในการจำกัดการเข้าใช้ประโยชน์ที่มากเกินไปจนอาจทำให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อพื้นที่ชุ่มน้ำได้ในการศึกษานี้ได้ทำการประเมินมูลค่าพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติสองแห่ง คือ พื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติห้วยเกะอ่างทอง จังหวัดสุราษฎร์ธานีและเกาะระ เกาะพระทองจังหวัดพังงาโดยพบว่าพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งสองแห่ง ยังไม่มีการประเมินมูลค่าและยังไม่มี การเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าใช้ประโยชน์ ดังนั้น สามารถนำผลการประเมินมูลค่าจากการศึกษานี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาออกแบบค่าธรรมเนียมเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างเหมาะสมโดยพื้นที่ชุ่มน้ำอุทยานแห่งชาติห้วยเกะอ่างทอง จังหวัดสุราษฎร์ธานีสามารถประเมินมูลค่าความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวได้มูลค่าอยู่ระหว่างช่วง 210 - 1,424 บาทต่อคนต่อครั้ง และเกาะระ เกาะพระทองจังหวัดพังงาสามารถประเมินมูลค่าความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยวได้มูลค่าอยู่ระหว่างช่วง 229 - 1,550 บาทต่อคนต่อครั้ง ทั้งนี้การกำหนดค่าธรรมเนียมในแต่ละพื้นที่ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ด้วย ซึ่งมีผลต่อระดับความยินดีจ่ายในรูปค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวนั่นเอง โดยในการศึกษานี้พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความยินดีจ่ายของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ขนาดของพื้นที่ชุ่มน้ำและรายได้ท่องเที่ยว ซึ่งทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าความยินดีจ่ายเชิงนันทนาการ กล่าวคือ สำหรับพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีขนาดใหญ่จะส่งผลทำให้มีมูลค่าความยินดีจ่ายเชิงนันทนาการสูงตามไปด้วย ซึ่งให้เห็นว่าพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีขนาดใหญ่ มีผลทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจสูง ส่งผลให้ความยินดีจ่ายสูงตามไปด้วย

ส่วนรายได้ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดระดับความยินดีจะจ่าย ซึ่งจะพบว่า ถ้านักท่องเที่ยวรายได้สูง จะส่งผลให้มีความยินดีจ่ายเชิงนันทนาการสูงตามไปด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ จะพบว่ากิจกรรมหลักของพื้นที่ชุ่มน้ำทั้งสองแห่ง คือ กิจกรรมค้ำน้ำคูประการัง จากข้อมูลเชิงพรรณนา จะพบว่ามูลค่าเชิงนันทนาการที่ได้จากกิจกรรมค้ำน้ำมักจะมีมูลค่าสูงกว่ากิจกรรมอื่นๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสำหรับกิจกรรมค้ำน้ำแล้ว นักท่องเที่ยวจะมีความยินดีจ่ายสูง ซึ่งอาจจะนำไปสู่การพิจารณาตั้งค่าธรรมเนียมที่สูงขึ้นได้ เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่หน่วยงานสำหรับนำไปใช้ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำต่อไป โดยสรุป การกำหนดระดับค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม นอกจากปัจจัยต่างๆ ข้างต้นแล้ว ควรต้องพิจารณาถึงปัจจัยกำหนดมูลค่าอื่นๆ ของพื้นที่ชุ่มน้ำแต่ละแห่งประกอบด้วย เช่น จำนวนแหล่งท่องเที่ยว ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว การมีสถานที่ท่องเที่ยวทดแทน ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้ระดับค่าธรรมเนียมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved